

Danske Beredskaber

Beretning om foreningens virksomhed i beretningsåret 2025-2026

(Det talte ord gælder)

Kære alle

Velkommen til den årlige generalforsamling i Danske Beredskaber.

Den seneste generalforsamling blev afholdt den 2. juni 2025 i Odense, hvorefter bestyrelsen fik følgende sammensætning:

- Formand Jarl V. Hansen
- Næstformand Lars Robétjé
- Sekretær Claus Bo Nielsen
- Kasserer Diana Sørensen
- Bestyrelsesmedlem Jakob Vedsted Andersen
- Bestyrelsessuppleant Kim Wemmelund

Tak til bestyrelsen for et godt samarbejde, med- og modspil igennem det seneste år.

Men også en stor tak til alle jer kollegaer, der igennem året har bidraget til Danske Beredskabers arbejde.

I netværk, arbejdsgrupper, udvalg, høringer, konferencer og alle de andre steder, hvor vores fælles faglighed bliver bragt i spil.

Det er helt afgørende for vores forening.

Jeg vil, som tidligere år, i min beretning lave en række nedslagspunkter på året, der er gået.

Og der er sådan set nok at tage fat på.

Sverige giver aldrig op

Sidste år begyndte jeg min beretning med Peter Mogensen og Michael Kristiansen fra Tirsdagsanalysen.

Peter Mogensen slutter ofte udsendelser af med noget i retning af:

"Tak for denne uge. Det har været en helt vild uge. Men det gode er, at næste uge bliver endnu vildere."

Det syntes jeg dengang passede meget godt på beredskabsområdet.

Og jeg må jo konstatere, at han fik ret.

Men i år vil jeg begynde et andet sted.

Nemlig i Sverige.

Vores svenske naboer har igennem de senere år arbejdet meget konkret med samfundets beredskab.

De har sendt information til borgerne om, hvad man skal gøre, hvis krisen eller krigen kommer.

De har gjort det samme over for virksomhederne.

Og myndighederne har fået en meget klar retning for arbejdet med det civile forsvar og totalforsvaret.

Midt i alt det praktiske om vand, mad, varme, kommunikation, beskyttelse og beredskab står der en bemærkning, som jeg synes er ret fantastisk:

"Hvis Sverige bliver angrebet, giver Sverige aldrig op."

Og endnu skarpere:

"Alle oplysninger om, at modstanden skal ophøre, er falske."

Det er alligevel en klar melding. Ingen fodnoter. Ingen forbehold.

Ingen arbejdsgrupper, der først skal undersøge, om formuleringen nu også kan stå der.

Sverige giver aldrig op.

Det siger selvfølgelig noget om den alvor, vores svenske kollegaer ser den sikkerhedspolitiske situation med.

Men for mig siger det også noget andet.

Beredskab handler ikke kun om materiel.

Det handler ikke kun om brandbiler, generatorer, pumper, droner, beskyttelsesrum eller lagre.

Beredskab handler også om vilje.

Om evnen til at fortsætte.

Om samfundets modstandskraft.

Og om befolkningens tillid til, at samfundet virker - også når det bliver svært.

Det er måske i virkeligheden essensen af det, vi i Danmark er begyndt at kalde totalberedskab.

Og der er sket noget væsentligt siden vores generalforsamling sidste år.

Vi diskuterer ikke længere, om Danmark har behov for et stærkere beredskab.

Vi diskuterer hvordan.

Det er en ganske væsentlig forskel.

Et taktskifte

Sidste år stod jeg her og efterlyste konkrete initiativer, der kunne styrke kampkraften i hele redningsberedskabet.

Jeg pegede samtidig på den kommende ekspertanalyse som en mulighed for at få taget nogle af de diskussioner, vi havde skubbet foran os i mange år.

I februar kom rapporten.

Den fik titlen:

”Taktskifte for Danmarks redningsberedskab.”

Det var næsten, som om de havde lyttet.

Rapporten indeholder 10 anbefalinger.

Jeg skal ikke gennemgå dem alle her. Dem kender I.

Det interessante for mig er heller ikke, om vi kan sætte flueben ved anbefaling nummer 1, 2, 3 og så videre.

Det interessante er retningen.

Et stærkere og mere sammenhængende redningsberedskab.

Bedre udnyttelse af vores samlede ressourcer.

Mere robusthed.

Mere specialisering.

Mere samarbejde.

Bedre uddannelse.

Og en erkendelse af, at de hændelser, vi skal kunne håndtere i fremtiden, ikke nødvendigvis respekterer kommunegrænser, organisationsdiagrammer eller myndighedsskel.

Men rapporten har også en anden vigtig præmis, som vi ikke skal tale os udenom:

Et stærkere redningsberedskab koster flere penge.

Vi kan organisere os bedre.

Vi kan samarbejde mere.

Vi kan udnytte vores samlede ressourcer bedre.

Og det skal vi naturligvis gøre.

Men effektivisering og samarbejde kan ikke i sig selv finansiere den kapacitetsforøgelse, som det nye risiko- og trusselsbillede kræver.

Hvis vi skal kunne håndtere mere - og kunne holde til det i længere tid - kræver det flere operative kapaciteter, mere materiel, mere uddannelse, flere øvelser og større robusthed.

Det koster penge.

Og så er der sådan set også en ret enkel logik i, hvor den styrkelse skal ske.

Det kommunale redningsberedskab har haft ansvaret for det daglige redningsberedskab, så længe nogen af os kan huske.

Det er de kommunale redningsberedskaber, der rykker ud hver eneste dag.

Det er her, erfaringen og den operative rutine findes.

Det er her, brandfolk, holdledere og indsatsledere igen og igen håndterer virkelige hændelser - fra den lille hverdagshændelse til de helt store indsatser.

Og det er et beredskab, der allerede er til stede tæt på borgerne i hele Danmark.

Når risiko- og trusselsbilledet bliver større, og opgaven dermed bliver større, så forekommer konklusionen mig egentlig ganske enkel:

Dem, der allerede har ansvaret. Dem, der allerede løser opgaven. De skal have flere muskler.

Ikke fordi alt nødvendigvis skal være, som det altid har været.

Tværtimod.

Taktskifterapporten peger netop på, at også det kommunale redningsberedskab skal udvikle sig.

Men fremtidens redningsberedskab kan med fordel bygges videre på den operative organisation, den erfaring og den struktur, vi allerede har.

Vi skal ikke alene organisere os anderledes.

Vi skal kunne mere.

Og på den måde er min vigtigste konstatering faktisk:

Taktskiftet er allerede i gang.

Mange steder i Danmark sker udviklingen allerede.

Beredskaber samarbejder tættere.

Opgaver løses på tværs.

Specialiserede kapaciteter deles.

Vagtcentraler samarbejder.

Vi hjælper hinanden over grænserne.

Og vi søger i stigende grad løsninger, hvor vores samlede ressourcer bliver anvendt bedst muligt.

Vi behøver måske ikke altid tegne hele organisationsdiagrammet først.

Nogle gange finder vi løsningerne, fordi de virker.

Og når løsningerne virker, breder de sig.

Det synes jeg faktisk, vi skal glæde os over.

98 kommuner og 29 beredskaber

Et meget konkret eksempel kom allerede sidste efterår.

Danske Beredskaber tog initiativ til en national aftale om gensidig assistance.

KL bakkede op.

Og dermed kan vi i dag grundlæggende sige noget ganske enkelt:

Danmarks 98 kommuner og 29 kommunale redningsberedskaber hjælper hinanden, når der er behov for det.

Det lyder næsten selvfølgelig.

Og det er måske netop pointen.

For når hændelsen bliver stor nok, er borgeren sådan set ligeglad med, hvilken kommune der ejer brandbilen.

Borgeren er ligeglad med, hvilken kasse pengene kommer fra.

Og borgeren er helt sikkert ligeglad med vores organisationsdiagrammer.

Borgeren forventer, at hjælpen kommer.

Det er beredskab.

Og det er efter min opfattelse også totalberedskab omsat til praksis.

KL og den politiske bane

Taktskifterapporten har naturligvis også en politisk dimension.

Det skal den have.

Flere af anbefalingerne handler om rammerne for fremtidens redningsberedskab og dermed også om kommunernes organisering og ansvar.

KL's bestyrelse har bakket op om rapportens anbefalinger.

Det giver efter min opfattelse en god arbejdsdeling.

KL er kommunernes fælles interesseorganisation og må sammen med regering og Folketing tage den politiske diskussion om rammer og struktur.

Danske Beredskabers vigtigste bidrag er fagligheden.

Vi skal kunne fortælle, hvad der virker.

Hvad der ikke virker.

Hvilke kapaciteter der er behov for.

Hvilke kompetencer der skal være til stede.

Og hvordan vi bedst muligt skaber et robust redningsberedskab for borgerne.

Det er den rolle, jeg synes, Danske Beredskaber skal holde fast i.

Vi skal være en stærk faglig stemme.

Og jeg oplever faktisk, at den stemme bliver hørt.

Samarbejdet med KL er stærkt, både administrativt og politisk.

Det skal vi værne om.

Fra rapport til virkelighed

Men en rapport slukker som bekendt ingen brande.

Og en anbefaling skaber ikke i sig selv en operativ kapacitet.

Derfor kommer vi heller ikke uden om økonomien.

Hvis man politisk tilslutter sig ambitionen om et stærkere redningsberedskab, må man også forholde sig til, hvad det kræver.

Man kan ikke bestille et stærkere redningsberedskab og samtidig forvente, at regningen forsvinder.

Vi har taget nogle første skridt.

Men Taktskiftet skal omsættes til reel kapacitet, hvis det skal gøre en forskel den dag, hvor vi får brug for den.

For robusthed kan ikke projektfinsieres fra år til år.

Robusthed skal bygges op.

Den skal vedligeholdes.

Den skal trænes.

Og den skal være til rådighed den dag, hvor vi får brug for den.

Det er sådan set hele pointen med et beredskab.

Totalberedskab

Et andet ord, som for alvor har gjort sit indtog i løbet af året, er totalberedskab.

Jeg kan egentlig godt lide ordet.

Det beskriver meget præcist, at fremtidens kriser ikke kan løses af én myndighed.

Staten kan ikke løse dem alene.

Kommunerne kan ikke.

Politiet kan ikke.

Forsvaret kan ikke.

Redningsberedskabet kan ikke.

Virksomhederne kan ikke.

Og borgerne kan heller ikke.

Men tilsammen kan vi meget.

Det kræver dog, at vi ved, hvem der gør hvad.

Totalberedskab må ikke blive et ord, som betyder, at alle har ansvar - og derfor i praksis ingen har ansvar.

Der skal være tydelige roller.

Der skal være planer.

Der skal være ledelse.

Der skal være øvelser.

Og der skal være kapaciteter bag planerne.

Her har kommunerne en helt central rolle.

Det er i kommunerne, at en meget stor del af det danske samfund faktisk fungerer.

Vand.

Varme.

Pleje.

Skoler.

Veje.

Forsyning.

Krisehåndtering.

Og naturligvis redningsberedskabet.

Derfor er det også positivt, at kommunernes generelle beredskabsplanlægning og kontinuitetsplanlægning har fået langt større opmærksomhed.

Totalberedskabet skal helt ud at leve i virkeligheden.

Ikke kun på Christiansborg.

Uddannelse og faglighed

Et område, som jeg har berørt i stort set alle mine beretninger gennem mange år, er uddannelse.

Det gør jeg igen.

For den vigtigste kapacitet sidder stadig mellem ørerne på de mennesker, der skal bruge materiellet.

Vi har gennem en årrække set en markant udvikling i de risici, som brandfolk, holdledere og indsatsledere skal håndtere.

Elbiler.

Store batterianlæg.

Power-to-X.

Solcelleanlæg.

Nye byggematerialer.

Højere og mere komplekse bygninger.

Cyberhændelser.

Ekstremt vejr.

Naturbrande.

Og hændelser, hvor civil og militær beredskabsplanlægning mødes.

Kompleksiteten bliver ikke mindre.

Derfor er arbejdet med en egentlig erhvervsrettet uddannelse for brandfolk vigtigt.

Det handler ikke om at gøre vores fag akademisk.

Tværtimod.

Det handler om at anerkende, at brandmandsfaget er et fag.

Et fag med håndværk.

Teknik.

Taktik.

Risikovurdering.

Sikkerhed.

Og stadig mere specialiseret viden.

Det arbejde skal vi fortsat bidrage aktivt til.

Og jeg vil gerne sige tak til de kollegaer, der bruger tid og faglighed i dette arbejde.

Det gælder både uddannelsesområdet og de mange andre faglige arbejdsgrupper, hvor Danske Beredskaber er repræsenteret.

Det arbejde foregår ofte langt væk fra rampelyset.

Men det gør en forskel.

Forebyggelse

Det gælder også vores forebyggende arbejde.

Forebyggelse er måske den del af redningsberedskabet, hvor succes er sværest at fotografere.

For når forebyggelsen virker, sker der jo netop ingenting.

Bygningen brænder ikke.

Mennesket kommer ikke til skade.

Virksomheden bliver ikke lukket ned.

Kulturværdien går ikke tabt.

Derfor skal vi fortsat holde den forebyggende faglighed højt.

Vi har gennem året bidraget til en lang række faglige diskussioner om brandsyn, bygningsreglement, risikovirksomheder og brandsikkerhed.

Det er kompliceret stof.

Og ofte opdager offentligheden først betydningen af det, når noget er gået galt.

Tak til Netværk Forebyggelse og alle de kollegaer, der igen i år har leveret faglighed ind i dette arbejde.

Den faglige stemme

Danske Beredskaber skal ikke være en forening, der alene taler med sig selv.

Vi skal være til stede dér, hvor samfundets diskussioner foregår.

Det har vi også været i år.

På Folkemødet deltog vi blandt andet i debatter om totalberedskab, Taktskifte og samfundets robusthed.

Men det er sådan set kun ét eksempel.

Igennem året har vi deltaget i den offentlige debat, i konferencer, i arbejdsgrupper og i dialogen med politikere, myndigheder og organisationer.

Ikke fordi Danske Beredskaber skal være en politisk organisation.

Det skal vi ikke.

Men vi skal være en faglig organisation, som politikere, myndigheder, organisationer og medier kan gå til, når de vil vide, hvordan virkeligheden ser ud.

Jeg synes faktisk, vi er lykkedes godt med det.

Vi bliver spurgt.

Vi bliver inviteret.

Vi bliver hørt.

Og nogle gange bliver der sågar lyttet.

Det sidste er naturligvis det mest interessante.

Internationalt udsyn

Vi har også i år været aktive internationalt.

Både i det nordiske samarbejde, i FEU og senest ved World Fire Congress i London.

Jeg kom faktisk næsten direkte fra London hertil.

Og én oplevelse derfra har sat sig fast hos mig.

Vi hørte mennesker, der havde været involveret i nogle af de alvorligste hændelser, et brandvæsen kan stå overfor.

Vi hørte også pårørende.

Det gjorde indtryk.

For midt i alle vores diskussioner om organisering, dimensionering, materiel, uddannelse og økonomi er der noget meget grundlæggende, som vi aldrig må glemme.

Befolkningen forventer, at vi passer på dem.

Der eksisterer nærmest en uskreven kontrakt mellem beredskabet og borgerne.

Når de ringer 112, forventer de, at nogen kommer.

Når bygningen brænder, forventer de, at vi ved, hvad vi gør.

Når samfundet bliver ramt af en krise, forventer de, at myndighederne har forberedt sig.

Og hvis vi fejler alvorligt, så mister vi ikke bare operativ kapacitet.

Vi risikerer at miste tillid.

Det er måske den vigtigste ressource af dem alle.

Og det bringer mig sådan set tilbage til begyndelsen.

For befolkningens vilje til at være en del af et totalberedskab hænger også sammen med tilliden til, at vi andre har gjort vores arbejde.

Foreningen

Når jeg ser på Danske Beredskaber som forening, synes jeg fortsat, vi står et stærkt sted.

Vores netværk og arbejdsgrupper producerer hver eneste uge faglighed, som kommer hele redningsberedskabet til gode.

Sekretariatet sikrer, at vi kan følge de mange politiske og faglige dagsordener.

Og vores medlemmer stiller medarbejdere til rådighed for en lang række opgaver, hvor fællesskabet har brug for dem.

Det vil jeg gerne sige en stor tak for.

For Danske Beredskaber er ikke sekretariatet.

Det er ikke bestyrelsen.

Og det er heller ikke formanden.

Danske Beredskaber er summen af den faglighed, medlemmerne bringer ind i fællesskabet.

Tak til jer, der har deltaget i arbejdet omkring Taktskifte.

Tak til jer, der arbejder med uddannelse.

Tak til Netværk Forebyggelse.

Tak til Netværk Operativ og vores øvrige netværk.

Tak til de kollegaer, der stiller op, når pressen ringer, og vi har brug for en specialist, der faktisk ved, hvad han eller hun taler om.

Tak til dem, der repræsenterer os nationalt og internationalt.

Og tak til sekretariatet for at få alle trådene til at hænge sammen.

Det er et stort arbejde.

Året der kommer

Når jeg sidste år så frem mod det kommende år, håbede jeg på et reelt styrket beredskab i den spidse ende.

Det håber jeg stadig.

Men jeg synes faktisk, vi står et andet sted i dag.

Vi har fået Taktskifterapporten.

Vi har fået en langt større politisk opmærksomhed på det kommunale redningsberedskab.

Vi har sat totalberedskabet på dagsordenen.

Vi arbejder videre med uddannelse og kompetencer.

Vi styrker samarbejdet på tværs af redningsberedskaberne.

Og mange af de løsninger, som rapporter og analyser peger på, er allerede ved at vokse frem i praksis.

Derfor er jeg grundlæggende optimist.

Ikke fordi risikobilledet er blevet bedre.

Det er det bestemt ikke.

Men fordi beredskabet bevæger sig.

Taktskiftet er allerede i gang.

Nu handler det om at holde retningen.

Og om at sikre de nødvendige ressourcer.

Vi skal have et redningsberedskab, der kan håndtere hverdagen.

For det er stadig hverdagen, der fylder langt de fleste af årets 365 dage.

Men vi skal samtidig have et redningsberedskab, der kan skalere, når hverdagen ikke længere er hverdag.

Når strømmen forsvinder.

Når kommunikationen svigter.

Når infrastrukturen bliver ramt.

Når vejret bliver ekstremt.

Når hændelsen går på tværs af kommunegrænser.

Eller når Danmark bliver udsat for noget, som vi i mange år bildte os ind hørte historiebøgerne til.

Det kræver mere af os.

Og derfor skal de mennesker og organisationer, som allerede hver eneste dag løser opgaven, også have flere muskler til at løse den større opgave.

Det er sådan set ikke så kompliceret.

Og måske skal vi tage lidt af den svenske beslutsomhed med os.

For beredskab handler ikke kun om, hvad vi har.

Det handler også om, hvad vi vil.

Viljen til at være forberedt.

Viljen til at hjælpe hinanden.

Viljen til at holde samfundet i gang.

Og viljen til at fortsætte, også når det bliver svært.

Svenskerne siger det meget enkelt:

Sverige giver aldrig op.

Det er faktisk svært at være uenig i den ambition.

Tak til jer alle for jeres opbakning, engagement og bidrag i det forgange år.

Tak til bestyrelsen.

Tak til sekretariatets medarbejdere.

Og tak til alle jer, der hver eneste dag er med til at udvikle og drive det danske redningsberedskab.

Tak for ordet.

Jarl Vagn Hansen

Formand

Danske Beredskaber